

І сукому наукається,
В свого не цурається...
Т. ШЕВЧЕНКО

Адреса
Редкації і Адміністрації
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 48. ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬО ЙОРК, ЧЕТВЕР, 13-го БЕРЕЗНЯ 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 13, 1958 No. 48. VOL. LXV.

ПРЕЗИДЕНТ І ПАРТІЯ ВІДКЛАДАЮТЬ ВИРІ- ШЕННЯ У СПРАВІ РЕДУКЦІЇ ПОДАТКІВ

КІЛЬКІСТЬ БЕЗРОБІТНИХ ЗРОСЛА ДО 5,173,000
ОСІБ — НАЙВИЩОГО СТАНУ НА ПРОТЯЗІ
ОСТАННІХ 16 РОКІВ

Вашингтон. — Розмови, пропозиції і пляни викликані поглибленням господарської затримки (рецесії) і застосуванням виступом віце-президента Річарда Ніксона тривають, але покищо немає вигляду на негайне здійснення запропонованої Ніксоном редукції податків, як одного із заходів для боротьби із кризою. І президент Айзенгауер та уряд, як і теж провідники обидвох партій висловилися проти негайного зменшення податків і відкладають рішення в цій справі до квітня, коли — на думку офіційних кіл — ситуація стане трохи яснішою. Доцільність редукції прибуткових податків обстоював секретар праці Джеймс П. Мічелл під час свого виступу перед наглядальною господарською конференцією, адгатованою Американською Федерацією Праці та Конгресом Індустріальних Організацій у Шератон Парк Готелю у Вашингтоні. Мічелл стверджує, що редукція особистих і корпоративних податків є найголовнішим із заходів, започаткованих або пливованих урядом для протидії господарській рецесії. Водночас із цим Мічелл виступив, що уряд, опираючись на усю подорожню цілі редукції і готовий започаткувати потрібні заходи в цій справі кон-

Конгресова комісія відкинула плян зменшити Крайову Гвардію і військові резерви

Вашингтон. — Комісія Збройних Сил в Палаті Репрезентантів 11-го березня одностайно відкинула плян департаменту оборони зменшити на 10 відсотків Крайову Гвардію і армійські резерви. Одностайно комісія ухвалила, щоб Бюджетова Комісія Палати поставила в бюджет оборони суму 87,400,000 доларів на те, щоб були видатки на незмен-

Атомової бомба випадком впала з літака в Кароланні

Флоренс, Південна Кароліна. — Джетовий бомбовик типу В-47 випадком скинув атомову бомбу, яка була в такому стані, що не могла експлодувати. Бомба впала недалеко фермерського дому, поранивши 6 осіб, бо експлодував детонатор, в якому був вибуховий матеріал ТНТ. Хоч не було атомової експлозії, то на місце катастрофи негайно виїхали атомні фахівці під проводом генерала майора Чарльза В. Дотера, щоб ствердити, чи в цьому районі немає атомової радіа-

У виборах у Канаді рішається доля малих партій

Регіна, Саскачеван. — У виборах, які відбулися до 31-го березня, в трьох західних провінціях Канади масово вирішувалося питання про долю малих партій, які в тих провінціях були при владі. В Саскачевані при провінційній владі є дві соціалістичні, але обидві великі партії вирішили зликуватися до локального партію і зробити те, щоб в Канаді була двопартійна політична система, і опозиційні

Збільшення федеральних видатків може спричинити далі інфляцію долара

Сінсінаті, Огайо. — Професор банківства в Ньюйоркському університеті Реймонд Роджерс, промовляючи на зборх Федерального Банку в Сінсінаті, сказав, що збільшення федеральних видатків для поліпшення економіки може спричинити далі інфляцію долара. Професор Роджерс стверджує, що теперішня економічна злишка не є звичайним пристосуванням економіки. Число безробітних вже переступило 5 мільйонів.

Д-р Селец — проти поведінки адвокатів у судах

Лос Анджелес, Каліфорнія. — Головного неврохірургшпиталю "Седаре оф Ліберсон" д-р Еміль Селец промовляв на зборх Товариства Міжнародних Хірургів і в своїй промові дуже гостро виступив проти поведінки адвокатів на судових розправах. Д-р Селец сказав, що говорить на основі 20-річного досвіду, якого набув як свідок в суді як "експерт". Він стверджує, що адвокати дуже часто шантажують лікарів, коли ведуть проти них розправи в суді нібито за над-

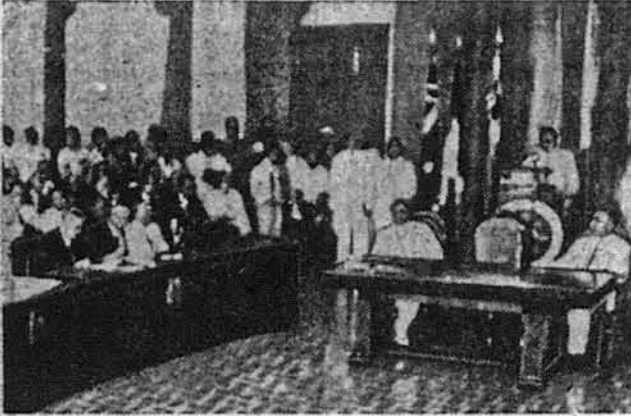
Колишній диктатор Венесуелі Хіменез приїжджає до ЗДА

Сіудад Трухільо, Домініканська Республіка. — Колишній диктатор Венесуелі генерал Маркос Перес Хіменез живе тут від 23-го січня після того, як його скинули з президентури в рідному краї, а його приятель Хуан Д. Перон, колишній аргентинський диктатор, прибув до Домініканської Республіки 4 дні пізніше. Обидва вони живуть в luksusових готелях, Хіменез у "Ембахадорі", а Перон у "Харагва". Генерал Хіменез має вже візу на тимчасовий поїзд в ЗДА, і близько до нього особи заявляють, що він житиме близько Вашингтону. З ним є його колишній шеф поліції Педро Естрада, який полагодує всі справи з вигідом Хіменеза до ЗДА. Перон відмовляється давати інтерв'ю американським журналістам. Кожного з цих диктаторів охороняє домініканський пол-

Союзники сплатили ЗДА військових довгів на суму \$36 мільйонів

Вашингтон. — Президент Айзенгауер у своєму звіті Конгресові повідомив, що американські союзники з останньої війни в 1956 році сплатили військових довгів на суму 36 мільйонів доларів. В цьому звіті говориться і про те, що в 1955 і в 1956 роках СССР знизив при ссідках 75 американських кораблів, які під час війни. Ті кораблі були в такому стані, що їх треба було знизити. Під час війни ЗДА доставили були товари до СССР на суму 11 мільйонів доларів. Після закінчення війни уряд ЗДА стверджує, що відшкодування за деякі товари, а кораблі хотів відібрати, ЗДА одержали так званий "леда-ліз" СССР на суму більше двох мільйонів доларів, але пізніше зменшили цю позичку до 800,000,000 доларів. Совети пропонували сплатити Америці 300,000,000 доларів, але ЗДА на це не погодилися і переговори стали на мертвій точці. Вей інші союзники зробили довгів у ЗДА на

ВІДКРИТТЯ КОНФЕРЕНЦІЇ СЕАТО В МАНІЛІ

Президент Карлос П. Гарсія (праворуч за трибуною) відкриває Четверту Конференцію СЕАТО в Манілі. У своїй інавгураційній промові Гарсія перестерігав перед комуністичною експансією і інфільтрацією.

АЛЬЖИРСЬКІ АРАБИ ЗВЕРНУЛИСЬ ДО ПАПИ ЗА ІНТЕРВЕНЦІЮ

Рим. — Обидві організації альжирських націоналістів, які від трьох років ведуть революційну боротьбу проти Франції, звернулися, мабуть без порозуміння одна з одною, до Римського Папи з проханням перервати посередництво в тому затаємному конфлікті. Генеральний секретар Альжирського Національного Руху, Мулії Мербах, признає сам цей факт, але відмовився говорити про це докладніше. Зате Ферат Аббас, один із лідерів радикального Альжирського Фронту "Визволення", що має свою квартиру в Каїро, сам подає до відома, що він, імені своєї організації, просив Папу взятися за посередництво у французько-альжирському спорі. Обидві організації уважають за непорочну догму — право близько 9-х мільйонів альжирських арабів на самовизначення. А лжирський Національний Рух, що його вважають більш поміркованою і націоналістичною організацією, аніж Фронт Визволення, заявив, що він готовий негайно розпочати пере-

Ватикан проти співпраці з мадярським режимом

Рим. — Католицька Церква покарада найвищою карою, яка стоїть їй до розпорядження, а саме — екскомунікацією — трьох мадярських духовників, які зламали дисципліну духовенства і віри. Рішард Горват, Ніколай Бересточі і Янош Мате не послухали проголошеного в серпні минулого року з'ясування Апостольського Престолу, яке забороняло активно співпрацювати з комуністичним режимом і займати будь-які офіційні позиції, залежні від його призначення. Перший із названих, монах, став членом створеного комуністами "Крайового комітету духовних мирів" — організації, призначеної до розбиття єдності Католицької Церкви на Мадярищині. Його екскомунікували вже в минулому році, потім він ніби покаявся. Проте і він і два інші названі вище духовники, погано дієспівачі членами комуністичного парламенту і далі зацікавлені в ньому, вводили баламутство, наче б Католицька Церква співпрацювала з комуністичним режимом. Примас тієї Церкви, кардинал Мінсенті, все ще перебуває — від часу задушення мадярської революції — на екстериторіальному терені американської амбасаді в Будапешті.

У Польщі звільнюють 300,000 робітників

Варшава. — Центральне теперішнє проблемою в Польщі стала реформа, що її заповів компартія на терені промислу. Мають звільнити 200 до 300,000 робітників, здебільша з а д м істраційного апарату. Партійний провід

ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА В ІНДОНЕЗІЇ ПОСИЛЮЄТЬСЯ

ВІЙСЬКА ЦЕНТРАЛЬНОГО УРЯДУ АТАКУЮТЬ
РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ НА СУМАТРА

Якарта. — Летунство, морська флота і наземне військо центрального уряду Індонезії ведуть скоординований наступ проти революціонерів, що їх овідком є центральна Суматра. Речник уряду, признавши, що на Суматрі переважає "бомбардування з повітря, острілювання гарматами, висаджування військ з кораблів та скидування з парашутами", відмовився подати подробиці про зудар з революційними військами. Ціло цих воєнних операцій є — за офіційною заявою центрального уряду — примусити революціонерів до капітуляції. Сам президент Сукарно вийшов із столиці Індонезії Якарти на тиждень до східної Яви, південного Целебесу й на Балі, ніби задля введення інспекції тамтих військових станцій. Вірна йому центральна армія сподівається, що протягом тижня буде зліквідований революційний уряд у центральній Суматрі. Встановивши на східному побережжі три мостові причлики, індонезійські війська маршують здовж річки Сіак в напрямку міста Паканбару по самій середині Суматри, за 200 миль від столиці Суматри на західному її побережжі, Падаунгу, центру революційного руху. Політично-економічною ціллю військових операцій центрального уряду є взяти під свою військову охорону експлуатовані американськими компаніями нафтові поля в центральній Суматрі, які є головним джерелом державних прибутків Індонезії. Покищо немає ніяких відомостей про бої. Індонезійський уряд застерігає, щоб теперішня конференція вісьмох міністрів закордонних справ Південно-східного Азійського блоку СЕАТО, які нараджаються в Манілі, не розглядала взагалі справи громадянської війни в Індонезії, як її "внутрішньої справи". ЗДА вислали два ініціалістики для евакуації американських громадян з Суматри.

Західні міністри закордонних справ радять про конференцію "на вершині"

Маніла. — У вівторок 11 цим, на запрошення англійського міністра закордонних справ Селвайна Ллойда, відбулася нарада між ним та державним секретарем Дж. Ф. Доллесом і французьким міністром закордонних справ Християном Піно. За одностайним твердженням коментаторів, три західні міністри нараджувалися головним над справою простоті нової конференції "на вершині". Ця нарада відбулася поза офіційними засіданнями конференції СЕАТО, яка від початку відбувається в Манілі. На першому закритому засіданні СЕАТО мали розглядати економічну ситуацію південно-східних азійських країн. Голова делегації Пакистану, міністер торгівлі Наваб Алі Хан Кіаїлбаш звернувся увагою, що коли нейтральні держави користуються однією з західної, як комуністичної допомоги, то союзні з Заходом країни здані виключно на поміч від своїх західних союзників і не дістають її в достатній висоті. У подібному сенсі, хоч лагідніше, висловився також міністри закордонних справ Сіаму і Філіппін. Відомлення про господарські потреби південно-східних азійських держав склав генеральний секретар СЕАТО Сарасін.

Американські обсерватори роз'їдуть по Совєтському Союзу

Київ. — Три офіційні американські делегати роз'їдуть тепер по Совєтському Союзу, як обсерватори "виборів", які відбуваються в найближчому меділо Верховного Совєту СССР та різних інших локальних урядів. Цими делегатами ам. уряду є проф. Річард Скаммон з Інституту державних прав, Сіріл Блек, проф. історії в Принстонському університеті, і Гедлі В. Донован, видавець журналу "Форчун". Вони були вже в Ленінграді й Москві, з якої приїхали до Києва, а відтіль вони вже виїхали до Сталінграду, Тбілісу (Тифлісу) і Ташкенту. Скрізь вони дивуються, навіщо більшовики витрачають стільки грошей, гроші і енергії, щоб наджидувати про паганщини утих "виборів", коли люди тожуть голосувати тільки на одного лису партійних ставників. Американські обсерватори будуть діяти до відвернення, що вся ця комедія потрібна для вписання мажоритарного переконання, що переможці дійсно дуже важливу подію, і що самі "депутати" дають якусь моральну підбудову. У Києві американці були м. і. на прийнятті в місцевому комсомолі. Іх закидали запитаннями у такому роді, як напри. чи в американському Конгресі є багато робітників, як американський уряд "організує" свою молодь ітп. Американські ділачі мають багато клопоту з роз'ясненням нещасним громадянам СССР "абв" американської дійсності. Якійсь Миколою Кириченко, секретар українського Комсомолу, обурювався, що американські часописи пишуть про примусовий виїзд української молоді на "освоєння цілих нових земель" поза межами України. Він впевняє, що це "честь працювати під кермою партії" і запевняє, що незабаром дальших 100,000 юнаків і дівчат поїдуть "добровільно" до віддалених колгоспів.

У СВІТІ

● Японські рибалки, що брали участь в розшуках жертв катастрофи двох американських літаків, які вночі проти минулої суботи здурилися недалеко берегів Японії, знайшли рештки одного з цих літаків, у якому летіло 25 осіб. Розбурхане море утруднювало розшуки. Ніхто з цих не врятувався.

● Англіська королева-мати Єлизавета, вертаючись літаком з Австралії, мусіла, всупереч устаткованому маршрутові, пролетіти над маленькою острівцею св. Маріїна на Індійському океані. Один із 4-х моторів великого літака перестав діяти, і літак приземився.

● В Англіському науковому журналі "Природа" (Нечер) оприлюднено розшуку ветеранарного дослідження з Каїрського університету, який протривав

В АМЕРИЦІ

● Віце-президент Річард М. Ніксон, обмірковуючи справу своєї подорожі до СССР з державним секретарем Діаном Фостером Доллесом, вирішив іхати до Москви. Віліт Ніксон поїде до Європи, а в гелікоптері, цей літак зможе приземлюватися на вузьких вулицях, між будинками і на під'їздах.

● Триває Дік Буртс з Лоренс, Гарбуру, Н. Дж., випав з авта задніми дверима на автошляху, його трьома лініями мчались авта. Авта обминали хлопця, який старався зайти у безпечне місце. Вернувшись по сина, батько завіз його до шпиталю в Перт Амбл: хлопцеві має поранену голову і зломану ногу, але в загальному стані його здоров'я добрий.

● У міському клубі в Гавестоні, Техас, невідома особа напала на портрети президента Айзенгауера: "Ми в Техасі не любимо Айджа". Портрет коштував 6,500 доларів і висів у клубі всього лише 10 днів.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1933

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879 Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незаложені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА В ІНДОНЕЗІЇ

Політична криза в Індонезії, яка триває вже довгий час, а загострилася особливо після антиголландської кампанії, поведеної центральним індонезійським урядом, очолюваним президентом Сукарно, і після створення окремого опозиційного уряду на Суматрі — вибухнула 11 березня ц. р. у справжню громадянську війну. Щоб зламати спротив індонезійських автономістів і зліквідувати революційний уряд д-ра Сафрудіна Правірангара, урядові індонезійським військам, зомбардувавши столицю Суматри, Падангу і інші міста, перевели десант на цей острів і розпочали мілітарні операції проти революційних військ. У висліді цієї акції урядові війська зайняли три міста в області острова Бенггаліе, за 95 миль від Пакамбару, центру нафтових копалин на Суматрі.

Безпосередніми причинами цієї кризи були політичний і релігійний конфлікти, що виникли в Індонезії вже з самого початку її державного існування, отже всім рокам тому, після її звільнення з-під голландської залежності. Політичний конфлікт виявився в опозиції до централістичних тенденцій уряду в Якарті, на острові Ява, і в намаганнях окремих більших островів чи їх груп здобути більш самонауважні права в рамках індонезійської федерації. Другий конфлікт виник внаслідок пожеваної підривної роботи комуністів, проти якої дуже рішуче поставилася більшість мусульманського населення Індонезії. (Кожних німіх осіб на дев'ять з-поміж 84-мільйонного населення Індонезії є мусульманами).

Між 1952 і 1956 роками було три більш спроби визволитися з-під диктатури Якарті, яка нахилила іншим островам не тільки свій, підтримуваний комуністами, централістичний режим, але й експлуатувала всі прибутки із природних скарбів інших островів, особливо ж багатого на нафту і кавчук Суматри. Невдоволення з прокомуністичної й експлуатарської економічної політики центрального уряду, очолюваного президентом Сукарно, привело наприкінці 1956 року до революції в центральній Суматрі і до захоплення влади і всіх господарських ресурсів місцевим урядом. Це більше загострилося внутрішня ситуація в лютому 1957 року, коли Сукарно проголосив свою програму „керуваної демократії“ і включення комуністів до коаліційного кабінету, що привело до значного посилення комуністичного впливу і спроб встановити комуністичну диктатуру. Всі намагання національних індонезійських кіл змінити політику центрального уряду і вплинути на Сукарно, щоб він відмовився від підтримки комуністів, не дали ніякого результату. Національні кола примушені були в лютому ц. р. прокламувати революційний уряд на Суматрі, створений з антикомуністичних військових і політичних провідників із Яви, Суматри і Целебеу. У провіді цього уряду став д-р Сафрудін Правірангара, провідник індонезійської мусульманської партії.

Саме проти цього революційного уряду, що в програму своєї дії поставив ліквідацію центрального прокомуністичного режиму, през. Сукарно наказав розпочати воєнні операції, затримуючи не так опозиційною діяльністю цього уряду, як можливістю втратити прибутки, що їх дають природні ресурси Суматри, які становлять 60 процентів усіх доларових прибутків центрального уряду, тим більше, що повстанці припинили доставки і платності на адресу Якарті.

Основою індонезійського експорту і разом з цим державних прибутків є нафта, кавчук і інші природні багатства, видобувані й продукуювані переважно з допомогою чужоземних, передусім американських компаній. Припинення видобування нафти та продукції кавчука, до чого в деяких випадках вже прийшло внаслідок воєнних операцій на Суматрі, може вдарити дошкульно по фінансах уряду Сукарно, і навіть може припинити започатковану цим урядом боротьбу з комуністичною опозицією.

В індонезійському політичному конфлікті, що виявився тепер у громадянську збройну боротьбу, з'єднані Держави Америки займають нейтральну позицію, не ступаючи ні по одному, ні по другому бою і не підтримуючи ні одного, ні другого. Вони тільки вислали на водні північної Індонезії кілька своїх воєнних кораблів, щоб на випадок загрози негайно евакуувати своїх громадян із захоплених воєнних територій. Тим не менше не може бути сумніву щодо американських симпатій у тому конфлікті, в якому по одному бою стоїть підтримуваний комуністами президент Сукарно, який пропонує західній демократії свою „керувану демократію“, а з другого боку стоїть повстанці, що відкидають будь-яку участь комуністів в уряді та домагаються більших автономних прав для поодиноких островів.

АРАБСЬКИЙ КОТЕЛ

Колись говорилося про балканський котел, під яким вогонь підпалювали Австро-Угорщина й Росія, що суперничали на Балканському півострові. Нині вже забулось, скільки турбот тодішнім паніфістам завдавали свободолюбні македонські верховинці! Сьогодні совєтська закордонна політика, наставлена на роблення якнайбільших труднощів Заходю і на придання собі мусульманського світу, пропагандивно спрочує проблему: мовляв, арабський нарід бореться за свою волю, проти колоніальних імперіалістів. Насправді, совєтська пенетрація на Середньому Сході збільшила тільки число причин, які роз'єднують арабський світ, що став нині, для всього світу небезпечним котлом.

З усього арабського світу, який нараховує кругом 80 мільйонів осіб, тільки 10% перебуває ще в наліковокільному стані і бореться за незалежність; бажаччи, зрештою, жити з теперішньою колоніальною державою у тісному військово-політичному, господарському й культурному зв'язку. Це — нещасний Алжир, де півтора мільйона європейців (здебільша французи) не хочуть зрестися колониальними привілеїв і своїм реакційним догматизмом штовхають Францію у щораз більшу господарську та духовну кризу. Але поза цією однією країною з 9,500,000 населення рента арабського світу — цілком вільна, державна і суверенна. Коли ж той світ поділений на 11 держав, то в цьому світі не тільки різні колоніальні держави, але й вільні — географіч, теренових, кліматичних, господарських, племенних і віровизнавчих умови, вина різних історичних і культурних традицій, обласних тенденцій і арабських диалектичних та персональних амбіцій. Теоретично можна казати, що це — аномалія, що араби поділені аж на 11 держав. У практиці ж це державне об'єднання є тою ідеалістичною мрією, яка межує з утопією. Не тому, що не хочуть тієї єдності „імперіалісти“, а тому, що не хочуть її передусім самі араби, маючи для цього деякі власні причини.

Цікава річ: коли в останніх тижнях ніби позначився поважний поступ на шляху об'єднання арабського світу в реакції на це явище виникли спори між різними арабськими країнами в такій гострій і непримирливій формі, як уже давно не було. Отож, між Суходом і Єгиптом спалахнула за кордоні такий „спір“ що Судан закаржив Єгипет до Ради Безпечки ООН — спір це „вжити“, бо в Якарті якраз твориться новий уряд. Президент новоствореної Об'єднаної Арабської Республіки (Єгипту й Сирії) Гамаль Абдель Насер одверто й гостро кількакратно заатакував Арабську Федерацію (Йорданія й Ірак), назвавши її державних керівників „заярділаними імперіалістами і сіоністами“; у відповідь король Йорданії Гусейн із заповістю звернення до народу боротьбу проти „інтриг, змов і наклепів“, а в Іраку призначено новим прем'єром „сильного мужа“ Нури ас-Саїда для енергійної оборони прозахідно-

го йордансько-іракського блоку. Водночас „сильний муж“ Сирії, полк. Абдаль Гамід Серрай, прихід якого до влади в Сирії викликав минулого року у західному світі побоювання, що Сирія перетвориться в совєтського сателіта, — публічно, на пресовій конференції, оскаржив сааді-арабського короля Саїда в тому, що він стався перекупити його, Серрай, трьома чекани на кругло, півмільйона доларів, задля змови, щоб убити Нассера, не допустити до Об'єднання Арабської Республіки й проголосити Серрай президентом Сирії; а тим часом президент Тунісії Габіб Бургуїба загрозив зрівнянням дипломатичних взаємин із Єгиптом, чи пак Арабською республікою, за те, що на терені тієї республіки, в Каїро, туніські противники режиму Бургуїби, звелічники Нассера та протеговані ним особи, затіяли змову на життя Бургуїби. Тунісія запротестувала також проти того, що уряд Лівії дав візу змовницькому емігрантові, що користувався сплетисним паспортом.

У таких відносинах внутрішньоарабських чвар і боротьби всіх проти всіх — Совіти мають чудове поле для своїх інтриг. Проте, СССР не мав би поважних шансів на арабському терені, якби західні держави не робили таких промахів, як їх зробили (Англія, Франція) в Суєзьській справі, як в проблемі Алжиру. Ці промахи радикалізують настрої арабів і тому йдуть по лінії бажань Москви. Інтриганська гра цієї останньої надзвичайно спритна. Так, осмислюючи, що головні за порадами й захопотою совєтського амбасадора в Індонезії президент Сукарно проголосив конфіскацію біля йогового голландського застку. Ясно, що такий приклад дав аргумент в руки французам: „Допустити алжирських націоналістів до влади, то це саме станеться з усім приватним чужинським мастком в Алжирі“. У таких відносинах просити пліннічно-африканський федералізм Марокко-Тунісії-Алжиру, в оперті на Францію і весь Захід — дуже примамливий, але теж не реальний, поки Франція вважатиме Алжир за свій департамент. У цій внутрішньоарабській колотнівиці й перекрестюванні обласних арабських амбіцій і закордонних інтересів відрядним явищем є те, що в різних арабських країнах знаходяться одиниці з чинами державним розумом. І вони розуміють уже загрозу комунізму, який становить центральну проблему сучасного міжнародного світу.

ДЕ ТИ ЖИВЕШ...

Де ти живеш, там світле сонце світить. Сирії тепер у нас біля Дніпра. Ніде й дитини зеленого не видно. Жуків відліглого зими пора. Нас моговерста, далеч розділяє, Та для кохання відстані немає. Від тебе вісти йдуть до мене часто, І кожен раз, коли одержу їх, Сніжинки небес, голубині сріблясті, Теплішає на дуліцях міських. І по не лист, до тебе відлучаю. Весниці подих у ріднім краю. ВАЛЕНТИНА ТКАЧЕНКО

К. Крупський

„СОВЕТСЬКИЙ ВОЯК З ПОДІБНИМ ДО ХРИСТОВОГО ОБЛИЧЧЯМ“

У журналі „Коронет“ за березень ц. р. вміщено статтю пера відомого мадлярського письменника-повістара Лайоша Жіліяги п. н. „Совєтський воєк з обличчям, подібним до Христового“. Це — повторена назва статті, яку Л. Жіліяга написав був у мадлярській газеті „Сабадшар“ в 1944 р., зараз по зайнятті Будапешту совєтами.

У цій статті він дуже прихильно характеризував письменника українського воєнка совєтської армії, який замість дозволеної йому помсти за спалені мадлярськими і німецькими нацистами — українським бела та інші звірства — приніс прощення.

Під час боїв за Будапешт, той воєк зайшов до пивниці, де перебувало 42 особи, зокрема у Л. Жіліяги. Всі присутні в пивниці, в той час, як той воєк оглянув їх і відійшов, думали, що він зараз приведе інших, щоб вистріляти всіх. Але як мило були всі зворушені, коли за кілька хвилин він вернувся сам, без автоматів, з великим бохоном хліба. Поклав той хліб на стіл і ніби засоромлений цим вчинком пішов.

В хвилині, коли воєк клав хліб на стіл, його обличчя нагадувало названому письменником обличчя Христа, і він використав той момент як лямбмотив у статті, яку написав того самого дня.

Минуло сім років від того часу, і воєк з обличчям подібним до Христового, „воскрес“, — як пише Л. Жіліяга, — аж у Нью-Йорку. Стаття про того воєка була не малою перешкодою для Л. Жіліяги в одержанні американського громадянства.

Як відомо, Л. Жіліяга з авторства книжки „Розгніваний Ангел“, яка вийшла в семи світових мовах. В ній описано життя комуністів і нацистів. Це розгніваний редактор одної мадлярської нацистської газети в Європі, і вона вмістила провокативну статтю проти Л. Жіліяги, в якій пригадала його статтю в „Сабадшар“ про „воєка з обличчям, подібним до Христового“. Внаслідок цієї провокативної статті посилались до американського уряду імміграції доноси та оскарження Л. Жіліяги. І це було причиною і нам.

Між Францією і Тунісією назрівав порозуміння

Париж. — Роберт Морфі Герольд Білі, американський і англійський дипломат, надіслав офіційно місцю посольства в Тунісію своїх 22,000 воїнів та, поки це становило, заборикували всі входи й виходи з касарень і бараків. За ком промісями туніського містечка, при чому кількадесят осіб втратили боду життя, знову конференції в минулий понеділок близько дві години з французьким прем'єром Феліксом Галлем, після чого заповів на наступний день — відлет до Тунісії. Хоч не проголошено офіційного комунікату, проте за часописними коментарями — цим дипломатом удалося виготовити план, що його будище прийматиме обидві розсереджені держави. За тим планом — Франція пере-

однорічного затримання в одержанні громадянства. Але кінець-кінцем Л. Жіліяга докинув свос албі: статтю про воєка написав він під впливом шляхетного вчинку воєка-українця, а не з симпатії до комунізму. Л. Жіліяга, ще перед війною бував в Англії та Америці, де вже тоді видавали його твори і грали в театрах написані ним п'єси. Його велику повість „Дука“ в 1949 р. видано в ЗДА четвертий раз, і побіч його пізнішого твору „Розгніваний Ангел“, вона належить до найпопулярніших книжок в Америці.

Українському читачеві названої статті в „Коронет“ спривалось присмієти признання такої великої гуманності, яку посідає наш нарід. Та суємо робиться за те, що тієї гуманності не мають ті, які несуть і несуть „культуру“ нашому народові.

Коли перечитують названу статтю, мимовільно постає питання: чи не на але виходить та наша доброта, чи не с вона одною з причин нашої неволі?

І ще одна думка насувається українському читачеві. Л. Жіліяга в своїй короткій журнальній статті сказав так багато про терпіння цього народу. Для цього він уміло використав навіть і той момент в пивниці. Як подумаєш, скільки то таких моментів було в трагедії нашого народу. Чи може хтось інший з народів дорівняти нам у нашій трагедії? І яка колосальна шкода, що в нас немає кому так, як у мадлярів, пропхати кож дробинку тієї трагедії у відповідно інтересній формі в американські журнали.

А може є кому, тільки ніхто цього не пробув.

Здається, варто було б за тратити навіть кілька років часу на те, щоб хоч одна стаття, еквівалентна названій статті Л. Жіліяги, появилася і про українську трагедію в популярному американському журналі. Не думаю, що всі статті дістаються так легко в популярні журнали. Підписаний знає конкретний випадок, коли одна річ американської установи забрала біля двох років часу, щоб повилася в „Лайф“, і то при малому знайомстві. Бажання і наполегливість допоможуть Жіліяги. І це було причиною і нам.

Василь Барка

ПРО СУЧАСНИЙ ЖИВОПИС: І ОДНУ ПЕРСОНАЛЬНУ ВИСТАВКУ

(2)

Великі твори мистецтва ставляють собою здійснений похід в духовну майбутність саво мистецтва і заново створюють естетичні „правила“.

Приклад цього подас новий твір Сальвадора Далі, найсильнішого і найчудеснішого мистецтва, на якого декотрі сьогоднішні абстракціоністи нерідко дивляться з страхом і відразою: „Білий вершник“ (Виставлено в Knedler Gallery — 57 Street, 5th Avenue) — так назаво загаданий шедевр, бо переймає славу „Блакитного вершника“ з попередньої фази модернізму і весь присвячений образотворчій „вершині білого“ з Апокаліпсеу, алегоричному втіленню Божого слова. Далі намалював його, як живу колючу в духовній будівлі — вселенській церкві, щоб здіймався над морями і землями, і входить вершиною в небеса, куди злітають чисті людські душі, проважені янголами.

Вершник підносить золотопромінний образ Христа розп'ятого, як мек духовний. Неможливо вичерпати зміст, що розкривається в кардіоному символічному світлі цієї картини з її оркестровою злагодою легких тонів нарочито стриманих — для відліної височини надреального світу. Далі створив і на переконливіший дійсність своїх символів, взятих з християнського вчення, і злагоди, при рисунковій аправності генія, нову панораму видимого, в якій діють його власні мистецькі закони. Це і є вершинний модернізм.

Різнєх — і дуже гарних — модернізм може бути (і бажано, щоб було!) стільки, скільки з'являється великих талантів, бо вони, а не „напрямки“, хоч і дуже важливі для формування особистості, творять мистецтво. „Напрямки“ без талантів минають іноді безслідно, але таланти, навіть без „напрямків“, входять шедеврами в ілюї.

Ці очевидна істина тепер притемнілася — на шкоду творчості, бо молоді люди з обдарованим часом аж надто шукають можливості вийти в „комплекс“ напрямку, занедаючи неповторний мистецький скарб, що таїться в їхньому власному серці, стоткратно важливіший від багатьох „напрямків“, разом взятих.

С. Кіндзерявий зберігає свою особисту мистецьку правду, уникаючи моди, що за останні роки стала на Заході домінуючим напрямком, супроти справжнього модернізму. Він поставив собі на меті: незалежно від „ізмів“, випирити мистецтво живопису в його власному характері і з живою красою в образі людини і світу, який воно і повинно бути.

Справжнє мистецтво над „ізмами“ воно влючає їх собі в тканину, як органічні складники; неможливо до „Боже-ственної комедії“, „Фауста“, чи „Гамлета“ котрийсь „ізм“ притулить, як етикетку, хоч в цих творах знаходяться елементи і сторони відомих сьогодні „ізмів“.

В нові часи ці елементи розпаліся з повного образу мистецтва і, випираючи окремо з чудовими успіха-

ми, однак прийшли до дивовижної односторонності, де вже нові і живе життя не може дихати вільно і свититися.

Сталося, як радий сатана в одному з названих архітекторів: розкладати, аж поки настане духовна смерть.

Сьогодні, ми — свідки замширання, як також нрілізму в відношенні до класики. Колосальне багатство наскарблене корифеями, їх артизм, їх мудрість, смак, досвід інтуїції, їх володіння всіма тасиницями мистецької „професії“ — в техніці і естетичній концепції — їх досягнення в змалюванні людської душі — образують в портреті чи відсвіченні її настроїв в пейзажі, — за нехаллюю і настав новий „дикунізм“.

Безперечно, в мистецтві примітивному, з першобутіх часів, коли людина близько спорівалася з природою: воюва нервами своїми і відчуттями, там кротилося чудові примети і знахідки мистецтва, гідні вського вивчення і роздумливого засвоєння. Але, якщо, при вітшенні з того першобутнього відбавується розрив з найвищими вершинами вселюдського розвитку в мистецтві — з його класикою, супроти якої візирції в творчості примітивної були самими дитячими знахідками, то це тільки регрес із його неминучою дорогою в заганелі.

Тут блюча небезпека як і від тупого заперечення, коначного нового кроку в мистецтві; сьогодні ця повторна ніби подолана, але біда об'явилася якраз від самої перемоги: з неї височила нова мода, однакво шкідлива, як і попередня „глухість“.

Сьогодні такі вартісні будуть спроби модернізму використати повний образ живопису, як його випираювало за тисячоліття надхнення дусиль, хоч нехай то будуть скромні спроби — з них, як з весільних паростів вийдуть колись гілки цвіту.

II

Впоряджено першу персональну виставку картин Сергія Кіндзерявого, освітою богослова, що скінчив університет в Німеччині, і тепер, відбувши робочий день на фабриці, в Бабілґоні, дечорами пильно складає стиль своїх видів, як власний добуток — в підвалі невеликого будинку, на околиці місті.

В короткій статті нема сенсу перебравати всі вади, які можуть бути знайдені в його картинах, — про це, очевидно, ітиме мова в дональних оглядах, написаних його колегами; і слід згадати давніє прислів'я, знаме на Сході: босяч із вадами — такі босяч, а муха без вад — тільки досконала муха.

Здається, найважливіше, що зустрівася С. Кіндзерявого в наступний період: апоратися з „останньою прецизністю“ в деталях.

Як пастеліст, він — винахідник романтичного зіставлення красних тонів, піднесених до палкого почуттєвого наснаження — в композиціях з витвореною ритмічною форм, при широкому розмахові і шляхетній злагодиженості, вионаних переважно, в імпресіоністичній манірі, що в майнізських працях з'єднується з декоративними вижитками неоекспресіонізму.

(Кінець буде).

лялися передові німецькі частини. Нарід їх не мігас. Серед населення столиці кружляла вістка, що ось-ось мають прибути українські дивізії сформовані з полонених українців в Німеччині й Австрії. Але так не сталося. Лише пізніше до Києва прибула Сіння дивізія, а до Ковля Сіра дивізія. Німецьке військо почало розміщуватися по касарнях. Настрий в українських старшин і воїнів був пригнічений, а ще гірше стало на душі, коли одного дня ми довідалися, що Отаман Петлюра залишася Гайдамацький Кіш.

Хочу тут згадати про іншу подію, яка відбулася в перших днях постою українського війська в Києві — про т. зв. „чорну раду“.

(Продовження буде)

Вступав в член Українського Народного Союзу!

Моя служба Батьківщині

(Спогади)

(10)

Відступ на Волинь

По святишинській шості тихо посувалися рештки частин киявської залюти. Попереду їхав обоз з раненими і хворими, за ними уряд, за урядом інституції, а за ними, без обозу, без харчів, без набоїв шшли в невідому майбутність неопорні. Шли: гайдамаки в червоних кожухах, з довгими червоними і чорними шліками, богданівці в чорних баранячих шапках, січові стрільці як охорона Центральної Ради, вірні полами от. Ковенка, відділ залізничників, налівайківці також у коротких кожухах; вони найбільше тягли за собою „максими“, а старшини і стрільці були обвішані стрічками через рамена і кругом командиром 1-го Гартматно-Гайдамацького дивізіону підполк. Макарова, к-ром 1-ї батареї автора цих рядків, к-ром 2-ої батареї полк. Одиця і к-ром 3-ої батареї полк. Вицького. Начальником поштового дивізіону призначено сот. Курпирічука, ад'ютантом дивізіону сот. Матюшенка, скарбничком дивізіону — урядовий Соколовський. При дивізіоні було ще троє молодших старшин, двоє з піхотним вишколом, а один сапер. Кожна батарея складалася з трьох гармат без набійних сиринів. Отже, Гайдамацький Кіш і артилерія залишилися й надалі під командою от. С. Петлюри і його нач. штабу ген. Удовиченка; в гайдамацькому штабі перебував і генерал артилерії Кирей.

Гайдамацький Кіш після дводенного постою вирушив на Житомир. У Житомирі він був завантажений до потягів, готових до бою на залізницях і в терені, бо якраз тоді російське солдатство залишило фронт, самовільно сідала до потягів і по дорогах гуляла українська села і міста, ста-

гаючись до Києва, щоб „погналивати безкровну революцію“.

Пройждяючи через Бердичів, Олевське, Іскорістє, Малин, наші гайдамаки брали зустрічні солдатські банди „на перепльот“, негайно їх обезброювали і поповнювали таким чином свої запаси зброї. А „герої“ відправляли без зброї на „родну“.

Коли в Бересті Литовському підписане було замиріння з німцями, Гайдамацький Кіш стояв на станції Малин. За кілька днів до цієї станції прибув потяг „головня уряду Центральної Ради Голубовича, а над ранок почало прибувати й німецьке військо. Німці не хотіли, щоб українське військо саме відбивало Київ, а українські старшини рважали, що коли вони стільки залишили, то й самі можуть йти насад здобути. Потяг, з яким німці мали намір вийти першими, підтримував і міністер військових справ, полк. Жуківський. Але гайдамаки твердо стояли на своєму. Полк. Жуківський, поїхавши з Голубовичем, ці-

ніше дав свою згоду на те, щоб гайдамаки й інші українські частини пішли авангардом на Київ. Делегація від частини Коша, в якій брав участь і я, подякувала полк. Жуківському, і пішла до штабу Коша, де був от. Петлюра. Коли йому про все доповіли, він був дуже втішений і заявив, що як тільки прибуде до Києва, то на деякий час відіде від командування Гайдамацьким Кошем, бо хоче трохи відпочити. Потім попросив своїх бронепотягів і цався з нами і сказав: „Завтра ранком вирушайте з Богом на Київ!“

Ранком наші ешелони вирушили в напрямку на Київ. Гартматичні поробири з вагонів примітивні бронепотяги, обклали стіни мішками з дрібним вугіллям і землею. Легкі гармати й кулемети встановили на платформі так, щоб можна було стріляти під нахилом кутом. Перша батарея і дві сотні червоних гайдамаків посувалися як авангард, далі їхали піхота і 2-га батарея, потім штаб Коша, а 3-тя батарея і сотня піхоти замикали настул.

Авангард Гайдамацького Коша зустрівся з червоними москалями на станції Бухтівка, над річкою Тертеві, де стояли їхні панцерні і піхота. Після кількогодінного бою москалі відступили до станції Дружної. Тут теж в'язався бій, але вже короткий. Далі червоні ставили опір на ст. Ірпін. Що станцію здобула наша піхота, яка лісами обійшла червоних. Червоні вискочили з цього мішка завдяки своїм бронепотягам і „дріпакуди“ аж до Києва. Гайдамацький Кіш на ст. Ірпін вивантажився і рушив на Київ пішо.

1-го березня над вечір від сторони Курєв'яни-Сирія увійшли ми до української столиці. Ночували в касарнях польової російської жандармерії на передмісті Києва. Друга група — Запорізький Загіг, Січові Стрільці і відділи юнаків військових шлі — від командою ген. Присовського посувалися по шосі Житомир-Київ. Третя група наступала в ешелонах по лінії Житомир-Фастів і Пост-Дніпропетровськ. З яких частин во-

на складалася і хто нею командував — я не пам'ятаю. Большевики залишили Київ вночі.

На другий день о 10-й годині ранку відбулася на Софійському майдані військова парада. З усіх сторін міста стягувалися на цей майдан військові частини. Погода була чудова, і на душі було легко і радісно. Десяти тисяч населення, виповнивши майдан і всі прилеглі вулиці, вийшли привітати українське військо. Військові частини проходили перед пам'ятником Богдана Хмельницького, під яким стояв Отаман С. Петлюра з міністрами й членами Центральної Ради. Після падалий військо відмаршувало до касарень. Гайдамацький Кіш та гартматичні дивізіони розташувалися в касарнях бушного російського Тираспольського полку на Лук'янівці. Друга частина Гайдамацького Коша, налівайківці та кінна сотня Отамана розмістилися дамацький Кіш на ст. Ірпінської. Коли українське військо розходилося з паради, на Хрещатику почали появ-

лялися передові німецькі частини. Нарід їх не мігас. Серед населення столиці кружляла вістка, що ось-ось мають при

